

МОДУЛ М9 - Мастер пројекат, 30 ЕСПБ  
4. семестар дипломских академских студија, 2008/09

М9.1. Теза мастер пројекта - 10 ЕСПБ  
М9. 2. Архитектонско-урбанистички или урбанистички пројекат – 20 ЕСПБ

#### ТЕКСТ ЗА НАСЛОВНУ СТРАНУ:

Редефиниција градског простора кроз покретање нових урбаних потеза, међупростора, коридора *пројектовањем архитектонских целина* на подручју Београда / других градова (interstitial spaces).  
Формирање нових интерактивних урбаних места и нових реперних фокуса на микро и макро плану: вертикалне и хоризанталне структуре, урбани, визуелни, комуникациони, садржајни маркери / центри / фокуси / тачке / станице / луке – културе, образовања, трговине, угоститељства, саобраћаја уз урбану афирмацију основних елемената природе на јавним просторима. У фокусу су запуштени, неуочени, неактивирани простори са скривеним потенцијалом нових градских *Места* на нивоу града, и њихово умрежавање у мапу постојећих градских простора / места.

#### наслов - тема:

НОВИ ПРОСТОРИ ГРАДА И ГРАДСКИ ПЕЈЗАЖ / РЕДЕФИНИЦИЈА ГРАДСКИХ ПРОСТОРА

Проф. Зоран Лазовић, асист. Вања Панић

#### СЛИКА:



# УПУСТВО за рад на мастер пројекту

## Садржај мастер пројекта

Мастер пројекат представља рад у коме студент повезује све стечена знања и вештине, показује да влада процесом истраживања, концепуализације, пројектовања и материјализације сложених урбанистичких или архитектонско-урбанистичких целина. По правилу, задаци мастер пројекта су синтезни.

Мастер пројекат садржи три дела са јасно препознатљивим истраживачким и апликативним компонентама:

- 1) истраживачки део, подразумева дефинисање пројектног задатка и теме пројекта – писану тезу мастер пројекта,
- 2) графички и просторни приказ архитектонско-урбанистичког или урбанистичког идејног решења са додатним елементима идејног пројекта из посебних области пројектовања, технологије, окружења, културе, комуникације, управљања и норматива, које дефинише ментор
- 3) усмену јавну одбрану мастер пројекта пред менторском комисијом.

Током рада студент треба да покаже висок степен самосталности у свим фазама пројекта од дефинисања пројектног задатка до завршне одбране.

Теза мастер пројекта захтева од студената да, на основу веома отвореног тематског и просторног оквира задатог од стране ментора, истражи контекст и обради специфичне аспекте задатка, успостави програмску структуру пројекта, као и да јасно дефинише пројектни задатак и тему пројекта на основу којих ће приступити изради пројекта. Од изузетне важности је креативни однос тезе мастер пројекта према савременим тенденцијама у архитектури, као и критички однос према локалном окружењу у коме настаје пројекат.

Кроз рад на идејном решењу урбанистичке или архитектонско-урбанистичке целина са елементима идејног пројекта студент се оспособљава да, на основу тезе мастер пројекта и самостално развијеног пројектног задатка са програмом, повезује теоретска становишта и практично деловање, примењује савремене архитектонска схватања, успоставља аутентичне методе пројектовања, доноси самосталне одлуке и проналази оригиналне одговоре на проблеме који настају током процеса пројектовања.

Усмена јавна одбрана мастер пројекта пружа прилику студентима да успоставе одговарајућу комуникацију не само са менторском комисијом која је пратила његов рад већ и са разноврсним аудиторijом који присуствује одбрани.

## Студијска правила мастер пројекта

- Услов за упис су положени сви пројектни модули на дипломским академским студијама (М4, М5, М6).
- Студенти који нису стекли услов да упишу мастер пројекат у семестру, могу га поново уписати поново тек у пролетњем семестру наредне школске године.
- Студенти раде мастер пројекат у менторском студију.
- Менторски студио води један наставник – ментор мастер пројекта.
- **Менторски студио има 10 студената.**
- Ментор организује менторску комисију са по једним чланом из сваког департмана, изузев департмана ментора.
- Ментор може бити члан менторске комисије коју, као ментор, организује члан његове менторске комисије.
- Ментор може бити члан и других менторских комисија. **(поред свог студија још у максимално 3 комисије)**
- **Наставник може бити члан максимално у 4 менторске комисије.**
- Менторска комисија се успоставља на почетку семестра и прати рад студента током целог семестра.
- На јавну усмену одбрану студента ментор може да позове додатног, гостујућег члана менторске комисије који није запослен на факултету.
- Гостујући члан менторске комисије има иста права и обавезе на усменој одбрани као и остали чланови менторске комисије.
- Ментори дају тематски и просторни оквир пре почетка семестра на основу којих студенти бирају ментора.
- Уколико је број пријављених студената већи од десет, ментор има право да бира студенте са којима ће радити на основу посебних критеријума које наводи у својој пријави.

- На основу тематског или/и просторног оквира студент дефинише пројектни задатак.
- **Рад на мастер пројекту траје 21 недељу. (укључујући и јавну усмену одбрану рада)**
- Сваки студент добија од ментора јединствени студентски картон у коме се прати његов рад на мастер пројекту.
- Сваке недеље студент има обавезне полусатне консултације са ментором и петнаестоминутне са сваким чланом менторске комисије.
- Консултације се одвијају у наставничким кабинетима у терминима које одреде наставници пре почетка семестра.
- Долазак на консултације бележи се у студентов картон.

**У току првих 6 недеља** студент спроводи истраживање на основу кога саставља тезу мастер пројекта. Теза мастер пројекта обрађује шири технички, уметнички, социјални, психолошки, економски, културни и др. контекст пројекта, као и поједине специфичне аспекте пројектовања, на основу којих се дефинише пројектни задатак и тему пројекта. Теза мастер пројекта садржи најмање два табака текста и додатне графичке илустрације или фотографије.

#### **Седме недеље студент брани тезу пред својом менторском комисијом.**

Менторска комисија оцењује тезу, одобрава студенту даљи рад на пројекту или га упућује на дораду тезе. Студенти, којима је одобрена писана теза, могу да наставе рад на њој све до усмене одбране мастер пројекта.

Уколико менторска комисија утврди да теза није на нивоу комплексности која се подразумева у мастер пројекту студент добија две недеље да тезу доради.

**Девете недеље студенти који нису добили одобрење да наставе рад на пројекту бране дорађену тезу.**

**Двадесетпрве недеље, два дана пре почетка свих усмених одбрана, понедељак 05.07. у 10 сати сви студенти који желе да бране рад у року су дужни да доставе приказ пројекта приређен и одштампан на формату 50/70, (према јединственом упутству које је могуће преузети са сајта факултета).**

**Овај прилог је обавезни саставни део елабората сваког пројекта и биће изложен у аули факултета на заједничкој, годишњој изложби завршних радова М9 која предходи јавним одбранама и представља неизоставни део у процесу вредновања и завршног оцењивања радова. Студенти који не буду, на време, доставили овај прилог неће бити у могућности да бране рад и сматраће се да су одустали од одбране у школској 2009/2010. години.**

**Двадесетпрве недеље студент износи јавну усмену одбрану мастер пројекта пред својом менторском комисијом.**

Услов за излазак на јавну одбрану мастер пројекта поред завршеног мастер пројекта су положени сви испити предвиђени студијским програмом дипломских академских студија.

**Начин и критеријуми оцењивања, као и детаљнија упутства о садржају рада и начинима презентације биће накнадно утврђени посебним протоколом за оцењивање.**

**Студенти који без легитимног оправдања, не предају рад на време, изостану са јавних усмених одбрана пројеката или не добију пролазну оцену уписују нови програм мастер пројекта у пролетњем семестру наредне школске године и понављају читав процес од почетка до јавне усмене одбране у јулу.**

#### **Термински план мастер пројекта**

Ментори мастер пројекта предају Руководиоцу Већа друге године дипломских студија прелиминарну испуњену пријаву Мастер студија у **уторак 12. јануара 2010.**

Презентација мастер пројеката обавља се на сајту факултета од **петак 22. јануара 2010.** године.

Пријављивање студената је у **уторак 02. фебруара 2009. у 12 сати у кабинетима ментора** Приликом пријаве студенти достављају: једну А4 страницу са својим курикулумом, портфолио и изјаву.

Сваки студент може да се пријаве само код једног ментора.

Уколико се један студент пријави код више ментора биће кажњен.

## **Менторски студио има 10 студената**

Уколико је број пријављених студента већи од десет, ментор има право да бира студенте са којима ће радити на основу критеријума које наводи у пријави.

Сви ментори достављају спискове студената и број слободних места за свој мастер пројекат администратору факултетског сајта у **петак у 05. фебруара у 12 сати** да би био објављен истог дана.

Сви ментори објављују списак примљених студената на свој мастер пројекат на вратима кабинета у **понедељак 08. фебруара у 12 сати**.

Студенти који нису примљени код жељеног ментора у првом кругу конкуришу за преостала места рангирањем ментора од 1-5 у другом кругу и предајом попуњеног обрасца студенској служби у **среду 10. фебруара у 10 сати**.

Рачунар расподељује студенте код ментора на основу просечне оцене из модула М4, М5 и М6.

Коначни спискови студената објављују се у понедељак **15. фебруара 2010.**

Одбрана тезе пред менторском комисијом је **7. недеље у семестру**.

Завршна изложба приказа пројеката у аули факултета одржаће се **21. радне недеље, 5. и 6. јула у понедељак и уторак**.

Јавна усмена одбрана мастер пројекта је **21. радне недеље, 7. 8. и 9. јула у среду, четвртак и петак**.

\*на основу Службеног билтена 71/06 Архитектонског факултета: Студијски програми основних академских студија и дипломских академских студија архитектуре од 31. 05. 2006. и Службеног билтена 72/06 Архитектонског факултета: Статут од 09. 10. 2006.

<b>Назив предмета:</b> МОДУЛ 9– Мастер пројекат М9.1. Теза мастер пројекта М9. 2. Архитектонско-урбанистички или урбанистички пројекат
<b>Година студија:</b> 4. семестар дипломских академских студија - мастер, 2009/10
<b>Број кредита:</b> 10 ЕСПБ + 20 ЕСПБ = 30 ЕСПБ
<b>Термини одржавања консултација:</b> једном или два пута недељно од 2 до 4 сата са ментором једном или два пута недељно од 1 до 2 сата са члановима менторске комисије
<b>Термин јавне усмене одбране мастер пројекта:</b> <b>07. – 09. јула 2010.</b>
<b>Термини одбране тезе мастер пројекта:</b> <b>29. марта – 01. априла 2010.</b>

<b>Назив тематског и просторног оквира мастер пројекта:</b> <b>НОВИ ПРОСТОРИ ГРАДА И ГРАДСКИ ПЕЈЗАЖ / РЕДЕФИНИЦИЈА ГРАДСКИХ ПРОСТОРА</b> <b>Редефиниција градског простора кроз покретање нових урбаних потеза, међупростора, коридора пројектовањем архитектонских целина на подручју Београда / других градова (interstitial spaces). Формирање нових интерактивних урбаних места и нових реперних фокуса на микро и макро плану: вертикалне и хоризонталне структуре, урбани, визуелни, комуникациони, садржајни маркери / центри / фокуси / тачке / станице / луке – културе, образовања, трговине, угоститељства, саобраћаја уз урбану афирмацију основних елемената природе на јавним просторима. У фокусу су запуштени, неуочени, неактивирани простори са скривеним потенцијалом нових градских Места на нивоу града, и њихово умрежавање у мапу постојећих градских простора / места.</b>
<b>Наставник:</b> <b>Проф. Зоран Лазовић, асист. Вања Панић</b>
Број кабинета: <b>229</b>
Време за консултације са студентима (једном или два пута недељно најмање од 2 до 4 сата) <b>Средом од 18.00 – 20.00 часова и четврком од 14.00 – 16.00 часова</b>
Телефон: <b>011 3218729</b> Е-маил: <b>zoranlazovic@yahoo.co.uk</b> <b>panicvanja@yahoo.com</b>

<b>2. члан менторске комисије:</b> <b>Проф. др Владан Ђокић</b>
Број кабинета: <b>343</b>
Време за консултације са студентима (једном или два пута недељно најмање од 1 до 2 сата) <b>Уторком од 16.00 ДО 17.00 часова</b>
<b>3. члан менторске комисије:</b> <b>Проф. др Милан Глишић</b>
Број кабинета: <b>349а</b>
Време за консултације са студентима (једном или два пута недељно најмање од 1 до 2 сата) <b>Четврком од 16.00 ДО 17.00 часова</b>

<b>Посебни критеријуми за пријем студената:</b> Поред просечне оцене из претходних пројеката на мастер студијима могу се навести и оцене других предмета, као и посебна знања и вештине која су неопходна да би студент радио на изабраном пројектном задаку. Студент приликом избора ментора прилаже свој курикулум, портфолио и изјаву. Курикулум на једној А4 страници садржи податке о досадашњим мастер студијима и оцене модула М4, М5 и М6, списак положених изборних предмета и одслушаних семинара. Портфолио садржи обавезно по једну А3 страницу за сваки од пројеката урађених током мастер студија и додатно по једну А3 страницу за сваки од пројеката који су урађени изван школског програма (конкурси, радионице и сл.) Изјава је писани текст на највише две А4 странице у коме студент објашњава своје намере и циљеве у изради мастер пројекта и разлоге због којих се одлучио да за ментора изабере одређеног наставника.
---

**Циљеви и приступ мастер пројекту:**

Циљ мастер пројекта је уобличавање и унапређивање знања и вештина стечених током студија, сада у пољу високе комплексности и слојевитости града, кроз критичко истраживање, уочавање потенцијала, формирање адекватне методологије и стварање решења – архитектонских одговора у распону и размери од макро пројекта до детаља. Студенти развијају способности критичког мишљења и сналажења у сложеним елементима пројектовања од великих градских потеза до архитектонских пројеката као савремених модела у културолошком, морфолошком и урбо-социолошком смислу, и то: у густо изграђеним урбаним структурама, амбијентално дефинисаним заштићеним градским ткивима, ивичним подручјима града и природном окружењу, са могућношћу њиховог повезивања и стварања спона.

**Тематски или/и просторни оквир мастер пројекта:**

Потребно је уочити и пронаћи просторне потенцијале, и створити нове урбане потезе на подручју Београда / других градова новим архитектонским структурама као интерактивних градских слојева у међупросторима (interstitial spaces) – теза рада. Комплексност теме обухвата следеће области: урбанизам, историју, културу, филозофију, социологију, економију, политику, саобраћај... Задатак (проблем) је пронаћи нове потенцијалне коридоре и места, и на основу тога формирати тезу, затим и пројектни задатак адекватан основној идеји и поставци тезе као одговора: архитектонски Мастер пројекат савремене теме, функције, форме и значења.

**Метод рада на мастер пројекту:**

Критичко истраживање и уочавање потенцијала, развијање сопствене методологије адекватне индивидуалним задацима, формирање тезе, израда пројектног задатка, развијање алтернативних решења, њихово вредновање и израда пројекта уз антиципацију будућих потреба и развоја града.

**Исход рада на мастер пројекту:**

Остварени истраживачки радови, концепти и архитектонско урбанистички пројекти у смислу редефинисања потенцијалних градских простора и њихово активирање требало би да представљају препоруку стручној и широј јавности, институцијама културе, као и друштвено политичким структурама са циљем указивања на проблем / решење у процесу иницијације, осавремењивања и подизања квалитета животне средине.

**Препоручена литература:**

- Blagojević, Ljiljana, *Modernism in Serbia: the Elusive Margins of Belgrade Architecture, 1919-1941*, (Cambridge, Mass.: The MIT Press / Harvard University Graduate School of Design), 2003.,
  - Благојевић, Љиљана. Нови Београд: Оспорени модернизам, Београд, Завод за уџбенике, Архитектонски факултет, Завод за заштиту споменика културе, 2007.,
  - Frampton, Kenneth *Modern architecture; A Critical History*, T&H, London, 1980.,
  - S. Gideon, *Time, Space and Architecture*, Harvard University Press 1967.,
  - Перовић Р. Милош: *Историја модерне архитектуре - Антологија текстова*, књига 2а, 2б, 3а, АФ Београд 2000-04.,
  - Перовић, Р. Милош: *Анатомија Београда*,
  - Perović, Miloš R., *Srpska arhitektura XX veka: od istoricizma do drugog modernizma* (Beograd: Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu), 2003.,
  - Лазовић, Зоран,: *Историјске одреднице Београда и Савског амфитеатра*, Јасен Београд, Лисина Никшић, 2003. г., пп 0-144.,
  - Лазовић, Зоран, Панић Вања: *Београд: Култура и град, Мастер студио пројекти 2006-2008*, АФ Београд 2008, пп 0-180.,
  - Cooke Cathrine: *Russian Avantgarde*, London, AD Academy Edition 1995.,
  - Стојановић Б., Мартиновић У.: *Београд 1945-1975, Урбанизам Архитектура*, Техничка Књига, Београд 1978.,
  - Анон, (...Главички М.): *Нови Београд, Нови град, Београд 1961.*,
  - А.П. Гозак, Иван Леонидов, монографија, Москва 2002.,
  - С.О. Могамедов, *Архитектура Совјетског Авангарда*, том 1 и 2, Москва 2000.,
  - Gombrich, E.H.: *“Umetnost i iluzija”* Nolit, Beograd, 1984.,
  - Bacon, E. *Design of cities*. London: Thames and Hudson, 1995.,
  - Мишко Шуваковић, *Концептуална уметност*, МСУ Војводине, 2007.
- Часописи и књиге из библиотеке АФ које наставник у студију препоручује сваком студенту индивидуално у контексту теме и феномена којим се студент бави на пројекту...

**Начин одбране (садржај тезе мастер пројекта и идејног решења са елементима идејног пројекта из посебних области):**

ИСПИТ СЕ САСТОЈИ ОД ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ ТЕЗЕ, МАСТЕР ПРОЈЕКТА И УСМЕНЕ ОДБРАНЕ

ближи садржај ће бити одређен протоколом за оцењивање М9

**Критеријуми оцењивања:**

ближи садржај ће бити одређен протоколом за оцењивање М9

Укупна оцена студента на мастер пројекту је једна тридесетине збира оцене М9.1. Тезе мастер пројекта која се множи са 10 ЕСПБ и оцене М9.2. Архитектонско-урбанистичког или урбанистичког пројекта која се множи са 20 ЕСПБ .

У структури оцене и једног и другог курса предиспитне обавезе (сви облици рада који се оцењују пре завршног рада) учествују са најмање од 0 до 30 поена и највише од 0 до 60 поена, предати писани елаборат или графички и просторни приказ усмена одбрана учествују са највише 0 до 60 поена и најмање 0 до 30 поена, а усмена одбрана на завршном испиту са 0 до 10 поена.

Испуњавањем предиспитних обавеза и усменом одбраном студент може стећи највише 100 поена. За пролазну оцелу из сваког појединачног курса студент мора да прикупи најмање 55 поена. Уколико на једном од курсева има мање од 55 поена студент не може да добије укупну позитивну оцелу и мора да понови целокупан програм у следећем семестру.

М9.1. Теза мастер пројекта	поена	М9.2. Архитектонско-урбанистичко или урбанистичко идејно решење са елементима идејног пројекта из посебних области	поена 100
активности у току семестра	<b>мин од 0п до 30п</b>	активности у току семестра	<b>мин од 0п до 30п</b>
писани елаборат	<b>мах од 0п до 60</b>	графички и просторни приказ пројекта	<b>мах од 0п до 60п</b>
усмена одбрана тезе	<b>од 0п до 10 п</b>	усмена одбрана пројекта	<b>од 0п до 10 п</b>
<i>укупно</i>	<b>највише 100п</b>	<i>укупно</i>	<b>највише 100п</b>

**Услови предаје после заказаног рока:**

из статута АФ

**Статутарне одговорности и права студената:**

из статута АФ